

ปัญหาการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 2. เพื่อศึกษาปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 3. เพื่อเสนอแนวทางการให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้าถึงนักศึกษามากขึ้นผลการวิจัยพบว่าคณะที่เก็บแบบสอบถามทั้งหมดมี 11 คณะ โดยมี 5 คณะที่ได้คะแนนเฉลี่ยการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี($\bar{X}=3.28$)ได้แก่ ดังนี้ คณะนิติศาสตร์($\bar{X}=4.00$) คณะครุศาสตร์($\bar{X}=3.50$) คณะพยาบาลศาสตร์($\bar{X}=3.48$) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์($\bar{X}=3.33$)คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์($\bar{X}=3.33$) โดยทั้ง 5 คณะนี้มีรายวิชาที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอยู่ด้วย ไม่ว่าโดยตรงหรือมีความสัมพันธ์กัน เช่น คณะนิติศาสตร์มีรายวิชาสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในสาขาวิชานิติศาสตร์และสาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคมซึ่งเกี่ยวข้องับสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงทำให้นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับมาก

คำสำคัญ: กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, นักศึกษา, สิทธิ

The problems of the acknowledgement of the right in the criminal justice process of students in Ubon Ratchathani Rajabhat University

ABSTRACT

The objectives of this research are as 1) To study the acknowledgement of the right of the students in the criminal justice process, 2) To study the problems of the acknowledgement of the right of the students in the criminal justice process and 3) To suggest the guide of giving more right in the process of criminal justice process for the students. The results of the research are as follows: There are eleven departments for questionnaire collecting, there are five departments of getting more average to acknowledge of the right of the students in the criminal justice process than the average scores of the students in UbonRatchathaniRajabhat university, it is $\bar{X} = 3.28$ as follows Faculty of Law ($\bar{X} = 4.00$), Faculty of Education ($\bar{X} = 3.50$), Faculty of Nursing ($\bar{X} = 3.48$), Faculty of Humanities and Social Science ($\bar{X} = 3.33$), Faculty of Computer Science ($\bar{X} = 3.33$). For five mentioned faculty, there are the subjects concerned with the right in the justice process both direct and indirect such as in the faculty of law, there is the subject of human right in the criminal justice process both in the section of law and the section of the law and social administration which concerns with the human right in criminal justice. Therefore the students in the faculty of law acknowledge the human right in the criminal justice process in high level

Keywords : criminal justice process; student; right

บทนำ

สิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ในระดับสากลทั่วโลกได้รับการยอมรับว่าเป็นผลจากการกำเนิดขององค์การสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1945 โดยนับแต่ได้มีกฎบัตรการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ ค.ศ. 1945 แล้ว องค์การนี้ได้มีการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง ค.ศ. 1966 (UN International Covenant on Civil and Political Rights 1966) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภูมิคุ้มกัน (UN International Covenant on Economic Social and Cultural Rights) เอกสารต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติดังกล่าวเป็นผลงานอันเกี่ยวข้องกับการผลักดันกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สำคัญ โดยเฉพาะเอกสาร 3 ฉบับดังกล่าวถือว่าเป็น “บทบัญญัติระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิ (International Bill of Rights) สำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จำนวน 30 ข้อ นั้น จะจำแนกออกเป็น 2 ประเภทที่สำคัญคือสิทธิของพลเมืองและการเมือง (Civil and Political Rights) ได้แก่ สิทธิต่าง ๆ ที่ปรากฏในปฏิญญาสากลฯ ตั้งแต่ต้นจนถึง ข้อ 21 และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, Social and Cultural Rights) ได้แก่ สิทธิต่าง ๆ ที่ปรากฏในปฏิญญาสากลฯ ตั้งแต่ ข้อ 22 ถึงข้อ 28 สำหรับตัวปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเอง ก็จะมีการให้หลักประกันแก่สิทธิต่าง ๆ ที่สำคัญ 4 ประการคือสิทธิส่วนบุคคล (Personal Rights), สิทธิของปัจเจกชน ในความสัมพันธ์กับกลุ่มสังคมที่เขามีส่วนร่วม, อิสรภาพของพลเมือง,ทางการเมือง และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับประเทศไทยเองก็ได้ลงนามและให้สัตยาบันแก่เอกสารสำคัญทั้ง 3 ฉบับขององค์การสหประชาชาติ ดังนั้น รัฐบาลไทยเองจึงมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการต่าง ๆ ที่กำหนดในเอกสารสำคัญดังกล่าว ทั้งนี้โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งตกเป็นผู้ต้องหา จำเลย ผู้เสียหาย หรือพยานในคดีอาญา โดยเฉพาะหลักประกันที่จะไม่ได้รับการปฏิบัติที่เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศดังกล่าวมาแล้ว

จากการศึกษาพบว่า ภายใต้ระบอบนิติรัฐ สิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้ได้ปกครองได้รับการปกป้องคุ้มครองและได้รับหลักประกันอย่างมั่นคงในฐานะพลเมืองของรัฐ (Citizen) เนื่องจากการกระทำทั้งหลายทั้งทางอาญาและทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทบกระเทือน

ต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะถูกควบคุมจำกัดโดยกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แทนของปวงชน ยิ่งกว่านั้นการตรากฎหมายขององค์กรนิติบัญญัติจะต้องเคารพต่อหลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด นั่นคือเคารพต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน สังคมไทยยังประสบปัญหาอุปสรรคหลายประการที่จำกัดหรือบิดเบือนเจตนารมณ์พื้นฐานในการประกันสิทธิและความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานของรัฐยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นที่ต้องประสานกัน ในกระบวนการยุติธรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังขาดจิตสำนึกในการคุ้มครองและประกันความยุติธรรมให้ประชาชนอย่างเสมอภาค และเป็นเอกภาพผลจากปัญหาดังกล่าวทำให้ประชาชนในสังคมไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยเสมอภาคและทั่วถึง มีการเลือกปฏิบัติ ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกกลั่นแกล้งสิทธิตามสมควรทั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลอื่น และปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งได้แก่ประชาชนยังไม่ทราบสิทธิของตนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างทั่วถึง ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่รับรู้ ไม่เข้าใจในขั้นตอน วิธีการ กฎ ระเบียบ และบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมซึ่งถ้าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว ปัญหาเรื่องการกระทำที่ละเมิดสิทธิของประชาชน คงจะลดลงบ้าง เพราะจะเป็นการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้ด้วยในระดับหนึ่ง และจะทำให้สิทธิของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองสมดังเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดไว้

1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
3. เพื่อเสนอแนวทางการให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้าถึงนักศึกษามากขึ้น

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาโดยวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการเก็บแบบสอบถามทั่วไปจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีทั้ง 11 คณะ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และแนวทางการให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้าถึงนักศึกษามากขึ้น

1. กลุ่มประชากร

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี กล่าวคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีทุกคณะ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ภูมิลาเนาโรงเรียนที่จบการศึกษา

2.2 ตัวแปรตามได้แก่ ปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

3. พื้นที่ดำเนินการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิและปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งยังนำมาวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาข้อมูลในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีจำนวน 389 คน ซึ่งหาได้จากสูตรของ Yamane ซึ่งสุ่มตัวอย่างจากประชากรนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีทั้งหมด 13,881 คน สามารถสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างนี้ ในที่นี้จำกัดเท่ากับ $\pm \pm 0.05$ ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 %

แทนค่าสูตร ดังนี้

N = จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีระดับปริญญาตรี ประจำปี 2558 เป็นจำนวนทั้งหมด 13,881 คน

$$\text{แทนค่าสูตร } n = \frac{13,881}{1 + 13,881(0.05)^2}$$

เพราะฉะนั้นจึงสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีเป็นจำนวน 389 คน สถานที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการสร้างพลังชุมชนของชาวบุ
บ้านท่าล้งและบ้านเวินบึกอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
กอบชัย รัฐอุบล, มานิตย์ โสภค

อุบลราชธานี

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ข้อมูลตัวบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ภูมิภาค โรงเรียนที่จบการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 18 ข้อ กำหนดการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 5 ประเภทบุคคล คือ

1. ผู้ถูกจับ
2. ผู้ต้องหา
3. จำเลย
4. ผู้เสียหาย
5. พยาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และนำแบบสอบถามไปถึงผู้ตอบเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดวันเวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและนัดเวลาลงพื้นที่วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยอธิบายแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบและตอบข้อซักถามพร้อมรับแบบสอบถามคืน

ขั้นตอนที่ 3 ทำการรวบรวมตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้กลับมาให้ได้ตามตัวอย่างที่ต้องการเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลตามที่ได้ลงพื้นที่ ได้ทำการสำรวจแบบสอบถามว่าแต่ละชุดครบถ้วนสมบูรณ์ทุกชุดหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละของแต่ละประเด็น (Statistical Package for the Social – SPSS Statistics 17.0)

1. เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามถึงการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2. ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ

2.1 ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ ภูมิสำเนา โรงเรียนที่จบการศึกษา

2.2 ค่าสถิติเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ถึงการรับรู้สิทธิและปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
2. เพื่อทราบถึงปัญหาการรับรู้สิทธิของนักศึกษาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
3. เพื่อทราบถึงแนวทางการให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้าถึงนักศึกษามากขึ้น

2. ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวความคิดพื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ในสังคมเสรีประชาธิปไตยนั้น ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice) อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ (Criminal Justice System) เนื่องจากมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย สิทธิ เสรีภาพ และทรัพย์สินของบุคคลโดยตรง ประชาชนในทุกระดับของสังคมจึงควรได้รับการบริการจากหน่วยงานหรือองค์กรทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยรัฐมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย (Legal Right) ของประชาชนให้มีประสิทธิภาพดังคำกล่าวที่ว่า “สิทธิของประชาชนจะปราศจากความหมายหากขาดไว้ซึ่งกลไกในการเข้าถึงความยุติธรรม” (The public Rights is Meaningless Without Mechanism for Access to Justice)

นอกจากนี้ ยังเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย กล่าวคือ สิทธิในการ

เข้าถึงความยุติธรรม (Access to Justice) ที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย เปรียบเสมือนเป็นเสาหลักของกระบวนการยุติธรรม¹ โดยเฉพาะองค์กรศาล ซึ่งเป็นองค์กรที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ดังนั้น ศาลจึงต้องเป็นองค์กรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง

คำว่า “การเข้าถึงความยุติธรรม” หรือ “การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” (Access to Justice) ถูกนำมาใช้ในยุโรปประมาณช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยปรากฏเป็นถ้อยคำที่ใช้ในวงการกฎหมาย สำหรับประเทศไทยมีการกล่าวถึงถ้อยคำแนวความคิดนี้เพียงเล็กน้อย ในระยะเวลาประมาณ 10 ปีก่อนหน้า² แต่มีถ้อยคำและแนวความคิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะ วิธีการ สื่อความหมายใกล้เคียง เช่น สิทธิมนุษยชน (Human Rights) ประชาสังคม (Civil Society) ประนีประนอมยอมความ (Compromise) ประนอมข้อพิพาท (Conciliation) อนุญาโตตุลาการ (Arbitration) การไกล่เกลี่ย (Mediation) การมีส่วนร่วม (Public Participation) เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจความหมายและเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการเข้าถึงความยุติธรรม จึงต้องศึกษาพัฒนาการการเข้าถึงความยุติธรรมหรือการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น แนวความคิดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม นั้นเกิดขึ้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและมีการพัฒนาทางกฎหมายที่สำคัญ โดยเริ่มมีแนวคิดเรื่อง รัฐสวัสดิการ ซึ่งมองว่ารัฐมีภาระในการดูแลสวัสดิการของประชาชน รัฐมีหน้าที่ทำให้ศาลเป็น องค์กรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง สิทธิของบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรม ถือเป็นสิทธิที่สำคัญประการหนึ่งของประชาชน และได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่า เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งนี้ โดยปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Right) ของสหประชาชาติ ลงวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ข้อ 8 ได้กำหนดว่า “บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลโดยศาลของประเทศตนที่มีเขต อำนาจในการกระทำการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดโดยรัฐธรรมนูญ หรือโดยกฎหมาย” และข้อ 10 กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและความเสมอภาคอย่างบริบูรณ์ ในอันที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและโดยเปิดเผยจากศาลที่เป็นอิสระและ ไม่ลำเอียง” นอกจากนี้ ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ลงวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1966 ก็ได้กำหนดหลักการดังกล่าวไว้เช่นกัน²

¹ วรณชัย บุญบำรุง และสิริพันธ์ พลรบ, หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งสากล: ความพยายามในการที่จะทำให้อำนาจศาลเป็นที่ยอมรับได้, กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยกฎหมายมหาชน, 2548, น. 178 (พ.ศ.-ศ.ศ. 2548)

² วรณชัย บุญบำรุง, ธนฤดี วรณชชากุล และสิริพันธ์ พลรบ, หลักและทฤษฎีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 1,

3. ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 68.5 ขณะที่เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 31.5 โดยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมา อายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.9 อายุ 19 ปีคิดเป็นร้อยละ 24.4 อายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.2 อายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.1 อายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.5 และอายุ 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.5 นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่คณะนิติศาสตร์, คณะพยาบาลศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับคณะสาธารณสุขศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 9.6 คณะบริหารธุรกิจและการจัดการคิดเป็นร้อยละ 9.1 คณะแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกคิดเป็นร้อยละ 8.6 ในส่วนคณะเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ และคณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.1 นักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่จังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 63.5 จังหวัดศรีสะเกษ คิดเป็นร้อยละ 16.2 จังหวัดอำนาจเจริญ คิดเป็นร้อยละ 8.1 จังหวัดยโสธร คิดเป็นร้อยละ 6.1 จังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดสกลนคร คิดเป็นร้อยละ 1.0 และจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ 0.5

คณะเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 15 คน เป็นเพศชายจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเป็นเพศหญิงจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 คิดเป็นร้อยละ 26.7 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และตอบถูก 2 คะแนนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$, $S.D.=.676$)

คณะครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 14 คน เป็นเพศชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และเป็นเพศหญิงจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 และตอบถูก 2 คะแนนจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ส่วนตอบถูก 1

คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=.650$)

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 15 คน เป็นเพศชายจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ ตอบถูก 2 คะแนนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, $S.D.=.743$)

คณะนิติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 21 คน เป็นเพศชายจำนวน 12 คน คิด เป็นร้อยละ 57.1 และเป็นเพศหญิงจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 พบ ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และตอบถูก 3 คะแนนและ 5 คะแนนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 2 คะแนน จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=.775$)

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 18 คน เป็นเพศชายจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 38.9 และเป็นเพศหญิงจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และตอบถูก 2 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$, $S.D.=.471$)

คณะพยาบาลศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 21 คน เป็นเพศชายจำนวน 0 คน

คิดเป็นร้อยละ 0.0 และเป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 และตอบถูก 5 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 2 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, $S.D.=.602$)

แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 17 คน เป็นเพศชายจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 23.5 และเป็นเพศหญิงจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 ตอบถูก 2 คะแนนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และตอบถูก 4 คะแนน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.94$, $S.D.=.556$)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 21 คน เป็นเพศชายจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 4.8 และเป็นเพศหญิงจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 ตอบถูก 2 คะแนนจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 17.6 และตอบถูก 4คะแนนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ส่วนตอบถูก 1 คะแนน และ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.33$, $S.D.=.730$)

คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 21 คน เป็นเพศชายจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6และเป็นเพศหญิงจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนน

จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 ตอบถูก 4 คะแนน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ตอบถูก 2 คะแนน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และตอบถูก 5 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนตอบถูก 1 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$, S.D.=.730)

คณะวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 15 คน เป็นเพศชายจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7และเป็นเพศหญิงจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และตอบถูก 2 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ส่วนตอบถูก 1 คะแนนและ 5 คะแนนจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=.516)

คณะสาธารณสุขศาสตร์กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 19 คน เป็นเพศชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ15.8และเป็นเพศหญิงจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก 3 คะแนนจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 ตอบถูก 4 คะแนนจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และตอบถูก 2 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ส่วนตอบถูก 1 คะแนนและ 5 คะแนน จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.00$, S.D.=.667)

ค่าเฉลี่ยนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี รวมทั้ง 11 คณะพบว่าส่วนใหญ่นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D.=.646) โดยคณะนิติศาสตร์มีการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.00$, S.D.=.775) ส่วนคณะแพทยแผนไทยและแพทย์ทางเลือกมีการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในระดับน้อย($\bar{X}=2.94$, S.D.=

.556) และคณะเกษตรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ และการจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์มีการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$, S.D.= .676, $\bar{X}=3.50$, S.D.= .650, $\bar{X}=3.13$, S.D.= .743, $\bar{X}=3.11$, S.D.= .471, $\bar{X}=3.48$, S.D.= .602, $\bar{X}=3.33$, S.D.= .730, $\bar{X}=3.33$, S.D.= .730, $\bar{X}=3.13$, S.D.= .516, $\bar{X}=3.00$, S.D.= .667 ตามลำดับ)

4. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีการอภิปรายผลดังนี้

การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถ้าเรียงลำดับตามคณะจากคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้ คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X}=4.00$) คณะครุศาสตร์ ($\bar{X}=3.50$) คณะพยาบาลศาสตร์ ($\bar{X}=3.48$) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\bar{X}=3.33$) คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ ($\bar{X}=3.33$) คณะเกษตรศาสตร์ ($\bar{X}=3.20$) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ($\bar{X}=3.13$) คณะวิทยาศาสตร์ ($\bar{X}=3.13$) คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ ($\bar{X}=3.11$) คณะสาธารณสุขศาสตร์ ($\bar{X}=3.00$) และ คณะแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ($\bar{X}=2.94$)

จากข้อมูล จะเห็นว่า คณะที่เก็บแบบสอบถามทั้งหมดมี 11 คณะ โดยมี 5 คณะที่ได้คะแนนเฉลี่ยการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คือ $\bar{X}=3.28$ ได้แก่ ดังนี้ คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X}=4.00$) คณะครุศาสตร์ ($\bar{X}=3.50$) คณะพยาบาลศาสตร์ ($\bar{X}=3.48$) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\bar{X}=3.33$) คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ ($\bar{X}=3.33$) โดยทั้ง 5 คณะนี้มีรายวิชาที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอยู่ด้วย ไม่ว่าโดยตรงหรือมีความสัมพันธ์กัน อาทิเช่น คณะนิติศาสตร์มีรายวิชาสิทธิมนุษยชน ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในสาขาวิชานิติศาสตร์ และสาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคมซึ่งเป็นเกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงทำให้นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับมาก คณะครุศาสตร์มีรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น ซึ่งจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ทุกคนต้องรู้ ทำให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีผลคะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ระดับปานกลางคณะพยาบาลศาสตร์วิชามีกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งรายวิชานี้เป็นมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย การกระทำโดยละเมิดทางแพ่งต่อผู้ป่วย

และการกระทำผิดทางอาญาของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งทำให้นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีผลคะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ระดับปานกลางส่วนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นคณะที่มีการเรียนการสอนที่มีวิชากฎหมายหลายวิชา เช่น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1 กฎหมายลักษณะพยาน เป็นต้น ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เชื่อว่าจะแนบแน่นเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาน่าจะสูงกว่านี้ โดยรวมคะแนนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ทั้ง 3 สาขา ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชา 멀티มีเดียและแอนิเมชันเทคโนโลยี สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ และสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มีรายวิชากฎหมายและจรรยาบรรณสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีเป็นวิชาที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณที่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่น โดยนักศึกษาที่จะได้รับความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนมากพอสมควร ทำให้นักศึกษาคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์มีผลคะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอยู่ระดับปานกลาง

ส่วนอีก 6 คณะ แม้ว่าจะมีรายวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายอยู่ทุกคณะ แต่เนื้อหาหรือคำอธิบายรายวิชาไม่ได้เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยตรงหรือสัมพันธ์ เช่นคณะเกษตรศาสตร์ มีรายวิชากฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการประมง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีวิชากฎหมายและจริยธรรมในงานก่อสร้าง คณะวิทยาศาสตร์มีวิชากฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคณะบริหารธุรกิจและการจัดการมีวิชากฎหมายธุรกิจ คณะสาธารณสุขศาสตร์มีวิชากฎหมายสาธารณสุขและนิติเวชวิทยาคณะแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกมีวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยควรกำหนดให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนในรายวิชาสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป (GE) อยู่แล้ว ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคมมากขึ้น ซึ่งถ้านักศึกษาไม่รู้ถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นครอบครัวของนักศึกษาและสังคมรอบข้างก็จะรู้ถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นเช่นกัน

2. มหาวิทยาลัยควรกำหนดเพิ่มรายวิชาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นในหมวดศึกษาทั่วไป (GE) จะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ด้านกฎหมายมากขึ้น ซึ่งต้องยอมรับว่าทุกคนจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายและจะทำให้สังคมเรามีความเข้มแข็ง โดยจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

จากผู้ที่จะเมิดสิทธิผู้อื่น

3. การให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมมีหลายองค์กร ที่ให้ความรู้ด้านนี้อยู่แล้ว เช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและบังคับคดีจังหวัด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งสามารถอาศัยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาค้นคว้าควรให้กลุ่มตัวอย่างครบทุกชั้นปี มีครบทุกสาขาวิชา และมีจำนวนที่เท่ากันด้วย เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้นและจะสามารถประมวลผลได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ว่าจะเป็นระดับอุดมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษาหรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ด้วย
3. ควรศึกษาบทบาทหน้าที่องค์กรต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม เพื่อจะได้ทำเป็นบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างองค์กรต่อไป เพื่อจะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดให้การให้ความรู้กับประชาชน

6. เอกสารอ้างอิง

- กุลพล พลวัน.(2538).พัฒนาการสิทธิมนุษยชน.(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- กุลพล พลวัน.(2539).สิทธิผู้ต้องขังเอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายเกี่ยวกับการราชทัณฑ์ (หน่วย 9- 15).กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คณิต ณ นคร.(2546).กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.(พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิต ณ นคร.(2543). กฎหมายอาญาทั่วไป.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิง ฤาไชย.(2545).กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1.กรุงเทพฯ:โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรัญ โฆษณานนท์.(2545).สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน : ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริง

เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการสร้างพลังชุมชนของชาวบุรี
บ้านท่าลั้งและบ้านเวินบึกอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
กอบชัย รัฐอุบล, มานิตย์ ไศกค้อ

ทางสังคม.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

วรรณชัย บุญบำรุง และสิริพันธ์ พลรบ (2548). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งสากล: ความพยายามในการที่จะทำให้มีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เป็นกฎหมายแม่แบบ, ดุลพหุ* 52,2.

วรรณชัย บุญบำรุง, ธนกฤต วรรณชชากุล และสิริพันธ์ พลรบ (2549), *หลักและทฤษฎีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 1*, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ไวกูณฐ์ ครอบยุทธ์.(2551). *สิทธิมนุษยชนและสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา. โสภณ รัตนากกร.(2544). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ:นิติบรรณสาร.

Translated Thai References

Polawan, K. (1995). Human Rights' evolution. (3rd ed.). Bangkok: Winyuchon Publishing.

Polawan, K. (1996). Eligible Inmates, Documentation of teaching law on Corrections. (Unit 9-15). Bangkok: The Office of the University Press Sukhothai Thammathirat Open University.

Na Nakorn, K. (2003). Criminal Procedure Law. (6th ed.). Bangkok: Winyuchon Publishing.

Na Nakorn, K. (2000). Criminal Law. Bangkok: Winyuchon Publishing.

Raechai, K. (2002). Criminal Procedure Law I. Bangkok: Textbooks and Teaching Program, Faculty of Law, Thammasat University.

Kosananun, J. (2002). Human Rights Without Frontiers: Philosophy Law and Social Reality. Bangkok: Nititham Publishing.

Wannachai Bamroong and Siripan Polrob (2005). Principle of International Civil Procedure law: Endeavour to generate the model of Civil procedure law, Dunlapha 52,2.

Wannachai Bamroong Thanakrit Vorathanatchakul and Siripan Polrob (2006). Principle and Theory of Civil Procedure law Book I, (2nd ed.). Bangkok: Winyuchon Publishing.

Krongyut, W. (2008). Human Rights and Social. (2nd ed.). Bangkok: Duentula